

О. Петришин, академік НАПрН України, президент Національної академії правових наук України

Здобутки Національної академії правових наук України // Вісник НАН України. – 2016. – № 9. – С. 24–26.

...Зі здобуттям незалежності на початку 90-х років виникла гостра проблема правового забезпечення становлення української держави, розвитку політико-державних інститутів, формування національної правової системи, яка б відповідала викликам ХХІ ст., європейським стандартам демократії, верховенства права, захисту прав людини та громадянина. Адже монопольним центром правової науки у колишньому СРСР була Москва, розробки якої могли лише поширюватися з урахуванням незначних особливостей окремих союзних республік.

З ініціативи юридичної громадськості, яку представляли провідні освітянські, наукові та правозастосовні органи всіх регіонів України, було утворено Академію правових наук України як всеукраїнську громадську організацію, а пізніше, у 1993 р. – як вищу галузеву наукову установу, засновану на державній власності. Структура Академії об'єднує у своєму складі шість науково-дослідних інститутів – Інститут державного будівництва та місцевого самоврядування, у складі якого Львівська лабораторія прав людини, Інститут інтелектуальної власності, Інститут приватного права і підприємництва, Інститут інформатики та права, Інститут правового забезпечення інноваційного розвитку, Інститут вивчення проблем злочинності та Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем політики у сфері боротьби зі злочинністю. З метою координації діяльності у розробленні наукових проблем, що мають важливе значення передовсім для розвитку окремих регіонів, було створено регіональні центри: Київський, Західний, Донецький та Південний.

Академія та її установи беруть безпосередню участь у розробленні та реалізації цілої низки найважливіших загальнодержавних програм щодо адаптації українського законодавства до законодавства ЄС, розвитку юридичної освіти, підвищення правової культури учасників виборчого процесу та референдумів, розвитку інвестиційної діяльності, сприяння розвитку малого підприємництва, профілактики злочинності в Україні, протидії відмиванню доходів тощо. Учені Академії брали участь у розробленні кількох проектів Конституції України, Концепції судово-правової реформи, проекту Закону України «Про судоустрій України», Концепції основних напрямів політики України в галузі прав людини, програми «Стратегія і основні рекомендації щодо тактики боротьби з організованою злочинністю», проектів Господарського, Цивільного, Земельного, Митного, Бюджетного, Кримінального, Цивільного процесуального, Кримінального процесуального

кодексів та інших основоположних для національної правової системи законодавчих актів. Так, лише проект Кримінального кодексу України розроблявся 8 років, упродовж яких було підготовлено робочі матеріали обсягом 32 томи. До речі, за результатами аудиту Рахункової палати та Державної фінансової інспекції НАПрН України має найвищий показник упровадження результатів наукових досліджень (понад 90 %).

При Академії активно функціонує видавництво «Право» – одне з небагатьох спеціалізованих підприємств, що здійснює підготовку та видання наукової, навчальної, довідкової літератури з правової тематики. Зокрема, у 2003 р. підготовлено і видано Науково-практичний коментар Конституції України (2-ге видання 2011 р.). У 2008 р. опублікована унікальна 5-томна академічна праця «Правова система України: історія, стан та перспективи» (2-ге видання 2011 р., англomовна версія 2013 р.), за яку в 2012 р. авторський колектив було удостоєно Державної премії України в галузі науки і техніки. У 2013 р. до 20-річчя Академії реалізовано новий загальнодержавний проект – 5-томне видання «Правова доктрина України», зараз триває робота з його перевидання англійською. Розпочато масштабну роботу з підготовки і видання Великої української юридичної енциклопедії у 20 томах.

Журнал «Право України» започаткував 12 додатків, які є спеціалізованими науковими виданнями з найактуальніших проблем правознавства. Наразі триває робота з перекладу на українську конституцій держав – членів ЄС з відповідними коментарями членів Академії.

Установи Академії підтримують творчі зв'язки з Міжнародним центром юридичного захисту прав людини Interights (Велика Британія), Міжнародною асоціацією фінансового права, Міжнародною асоціацією філософії права та соціальної філософії, Міжнародним центром некомерційного права (США), Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Міжнародною асоціацією законодавства та багатьма іншими організаціями і провідними університетами світу. За фінансової підтримки ОБСЄ реалізовано кілька важливих проектів, зокрема щодо розроблення модельних програм з основних юридичних навчальних дисциплін та відповідних підручників, які зможуть використовувати всі навчальні заклади України.

Академія запроваджує нові підходи до підвищення якості дисертаційних досліджень з юридичних наук. НАПрН України докладала значних зусиль у питанні реформування системи підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Зокрема, Академія наполягала на необхідності скорочення наявної мережі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, яких у галузі юридичних наук сьогодні налічується понад 100.

За роки незалежності установи Академії стали провідними центрами з відповідних напрямів розвитку юридичної науки...